

Restaurant- og matfag

Referat fra møte nr. 1 i faglig råd for restaurant- og matfag

Dato: 01.04.2025**Sted:** Utdanningsdirektoratet

Rådsmedlemmer:

Medlem	Varamedlem	Deltok på møtet
Arbeidstakersiden		
Gard Hofsvang LO Fellesforbundet	Anne Marie Andersen LO Fellesforbundet	Gard Hofsvang LO Fellesforbundet
Merete Helland LO NNN	Hanne Hoelstad Sinnerud LO NNN	Merete Helland LO NNN
Arnt Steffensen YS Delta	Monica Smørvik YS Delta	
Egil Ove Wulvig LO NNN	Erlend Eliassen LO Fagforbundet	
Arbeidsgiversiden		
Espen Lynghaug NHO Mat og Drikke	Lars Lindland NHO Mat og Drikke	
Gunnar Bakke NHO Mat og Drikke	Marit Bærøe NHO Sjømat Norge	Gunnar Bakke NHO Mat og Drikke
Henrik Hamborg NHO Reiseliv	Jorulf Brøvig Silde NHO Service og Handel	Henrik Hamborg NHO Reiseliv
Cathrine Fjelstad Gujord KS	Per Osland KS	Cathrine Fjelstad Gujord KS
Skoleeier		
Anne Sara Svendsen KS	Trine Ludvigsen KS	Anne Sara Svendsen KS
Ina Cathrine Sagen KS	Espen Eriksen KS	Ina Cathrine Sagen KS
Lærerorganisasjon		
Marit F. Danielsen Utdanningsforbundet	Merete Aga-Thoresen Utdanningsforbundet	Marit F. Danielsen Utdanningsforbundet
Trond Urkegjerdje Utdanningsforbundet	Stig Hanssen Utdanningsforbundet	Trond Urkegjerdje Utdanningsforbundet
Ona Cecilie Totland Skolenes Landsforbund	Stein Frode Tørresvold Skolenes Landsforbund	
Elevrepresentasjon		
Tea Varsi Elevorganisasjonen	ingen vararepresentasjon	
Utdanningsdirektoratet		
Kaja Emilie Walsh		Kaja Emilie Walsh
Inger Lise Stieng		Inger Lise Stieng

Dagsorden:

Sak 1/1/2025 Godkjenning av innkalling og dagsorden
Sak 2/1/2025 Yrkesbeskrivelser utdanning.no
Sak 3/1/2025 Modulstrukturert opplæring – status
Sak 4/1/2025 Lærekandidatordningen
Sak 5/1/2025 Modulstrukturert opplæring – kompetansepakker
Sak 6/1/2025 Handlingsplan for digitalisering
Sak 7/1/2025 Oppfølging av utviklingsredegjørelsene
Sak 8/1/2025 Statistikk
Sak 9/1/2025 Orienteringssaker
Sak 10/1/2025 Eventuelt

1/1/2025 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Vedtak:

Godkjent

2/1/2025 Yrkesbeskrivelser utdanning.no

Faglig råd for restaurant- og matfag er bedt om å vurdere følgende yrkesbeskrivelser: baker, barista, bartender, ernæringskokk, industriell matproduksjon, sjømatproduksjon, ferskvarehandler, kjøkkensjef, kokk, konditor, pølsemaker, servitør og slakter.

Alle yrkesbeskrivelsene og informasjonen finnes i [denne mappa](#).

Innspill og diskusjon på møtet:

Baker og konditor – Lars og Gunnar
Barista, servitør, bartender – Gard og Henrik
Kokk, ernæringskokk, kjøkkensjef – Cathrine, Trond og Arnt
Sjømatproduksjon, IMP, kjøttfagene, ferskvarehandler – Merete, Espen og Marit

Vedtak:

Yrkene fordeles på rådsmedlemmer, med frist for ferdigstilling 31. mai

Sak 3/1/2025 Modulstrukturert opplæring – status

Ny opplæringslov med tilhørende forskrifter trådte i kraft 1. august 2024. Loven styrker voksnes rettigheter til videregående opplæring, blant annet ved at retten til videregående opplæring nå gjelder frem til studie- eller yrkeskompetanse. Man kan velge å få videregående opplæring for voksne fra det året man fyller 19 år, og det er innført en rett til å ta et nytt fag eller svennebrev, selv om man tidligere har fullført videregående opplæring (yrkesfaglig rekvalifisering).

Med den nye opplæringsloven trådte modulstrukturerte læreplaner i tretten lærefag i videregående opplæring i kraft. De modulstrukturerte læreplanene er utformet for å bedre tilpasse seg voksnes behov, utgangspunkt og livssituasjon, og de faglige rådene har hatt en viktig rolle i utviklingen av læreplanene og vurderingsordningene. Modulstrukturerte læreplaner kunne tas i bruk i opplæringen for videregående opplæring for voksne fra og med 1. august 2024, og de skal brukes i opplæringen senest fra og med 1. august 2025.

Utdanningsdirektoratet gir orientering til de faglige rådene om status for implementeringen av de modulstrukturerte læreplanene, informasjon om videre støtte til implementering av læreplanene, pågående arbeid med utvikling av læreplaner og videre prosess for å utvide med flere lærefag.

Innspill og diskusjon i møtet:

- Det ble reist spørsmål om hvilke bransjer som er positive og negative. Tilbakemelding på møtet om at ernæringskokk er et fag som er veldig godt mottatt.
- Realkompetansevurdering er veldig viktig for å sørge for at den voksne får den opplæringen det er behov for. De som skal realkompetansevurderes i (lære)faget må være de som har kompetanse på feltet.
- Det er ikke et mål i seg selv å fullføre raskt, men fint at de som har grunnlaget til å gå et effektivt løp har den muligheten.
- FRRM er opptatt av alle de ulike veiene til fag- og svennebrev, og noe kritiske til ordninger som skal gi hurtige veier til oppnådd kompetanse.
- Forståelse for at fylkeskommunen ønsker flere fag, men det er viktig at man innhenter mer informasjon og erfaringer før man utvider.
- I Vestland FK er det tatt inn 50 i kokkfaget og 150 helsefagarbeidere. FK er litt delt, noen veldig positive, noen usikre på om det går for fort.
- Udir har mottatt forslag fra fylkeskommuner om å utvide fag i RM, spesifikt servitørfaget og flere av fagene som går ut fra vg2 matproduksjon.
- Innspill om at den sentralt gitte eksamenen er et eksempel på at man setter et strengere krav til voksne enn ungdom – og noen fylkeskommuner er bekymret for at opplæringsløpet blir lengre med VOV.

Vedtak:

FRRM gir innspillene fra diskusjonen til saksbehandler i Udir.

Sak 4/1/2025 Lærekandidatordningen

Saksbehandler fra Udir presenterer saken på rådsmøtet.

Formål

Et tiltak i Meld. St. 21 (2020-2021) Fullføringsreformen er å videreutvikle lærekandidatordningen i sammenheng med utvidelsen av rettighetene til videregående opplæring.

Utdanningsdirektoratet har fått i oppdrag å tydeliggjøre målgruppen:

- Vi ber direktoratet tydeliggjøre målgruppen for lærekandidatordningen og vektlegge i formidlingen at personer med utviklingshemming og stort behov for tilrettelegging også inngår i målgruppen.
- Vurdere tiltak som gir fylkeskommuner, skoler og lærebedrifter den støtten de har behov for gjennom egnet veiledning, slik at elevenes og lærekandidatenes rettigheter oppfylles.

Lærekandidatordningen skal bidra til en god overgang mellom skole og arbeidsliv.

Tidligere kartlegging av lærekandidatordningen viser at lærekandidater kan ha ulik grad av tilpasning og mål for opplæringen. Noen fylkeskommuner bruker lærekandidatordningen aktivt for personer med stort behov for tilrettelegging, hvor målet er varig tilrettelagt arbeid. Enkelte fylkeskommuner har egne tilbud for elever som planlegger lærekandidatløp, mens andre begrenser tilbudet til skolebaserte løp, også innen yrkesfag. Noen fylkeskommuner tilbyr skreddersydde løp med for eksempel to år i skole og to år i bedrift. Dette ligger innenfor fylkeskommunen sitt handlingsrom.

Vi sender med dette et oppdrag til de faglige rådene, der vi ber om deres råd og innspill til arbeidet med tydeliggjøring av målgruppen for lærekandidatordningen.

Om lærekandidatordningen

Lærekandidatordningen er tilpasset dem som ønsker opplæring i bedrift, men som ikke har forutsetninger for å nå kravene til fag- eller svenneprøven i det ordinære opplæringsløpet. Lærekandidaten får en egen tilpasset plan for opplæringen med utvalgte kompetansemål fra LK20. Opplæringen tilpasses kandidatens faglige forutsetninger og dekker deler av læreplanen. Ved slutten av opplæringstiden i bedrift går lærekandidatene opp til en mindre omfattende fagprøve, kalt kompetanseprøve, og de får et kompetansebevis (der lærlingene får fag-/svennebrev) som dokumentasjon på oppnådd kompetanse. Lærekandidater har i tillegg rett til individuell tilrettelegging dersom det er nødvendig for å få tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Kompetansen lærekandidaten oppnår skal svare til et reelt behov i arbeidslivet og danne grunnlag for varig arbeid. Underveis i læretiden kan man endre fra lærekandidat til å bli lærling, og etter oppnådd kompetansebevis har man fortsatt rett til å oppnå fullt fagbrev. Lærekandidatordningen skiller seg fra praksisbrevordningen, som er et tilbud som ikke er individuelt tilpasset, og som rettes mot elever fra grunnskolen som kan ha svake karakterer og høyt fravær, men som ikke har lærevansker eller stort behov for tilrettelegging, og som man antar vil ha forutsetninger for å oppnå et fullt fagbrev.

NIFU sin evaluering fra 2018 viste at hovedinntrykket er at de fleste i sektor er positive til lærekandidatordningen og mener dette er en ordning det er behov for. Et annet funn var at målgruppen for ordningen defineres ulikt, og at det er stor variasjon i bruk av ordningen.

Hvorfor tydeliggjøre målgruppen?

Formålet med fullføringsreformen er å sikre at ungdom og voksne får et utdanningstilbud som gjør at de fullfører videregående opplæring og kvalifiseres for deltakelse i samfunnet, videre utdanning og arbeidslivet. Fullføringsretten, styrker retten til fleksibilitet med hensyn til hvordan den enkelte kan fullføre videregående opplæring med fullt fag- eller svennebrev. Retten gjelder frem til oppnådd studie- eller yrkeskompetanse, uavhengig av hvor lang tid den enkelte bruker. Ettersom retten ikke er tidsbegrenset, gir det ungdom og voksne økt fleksibilitet med hensyn til hvordan den enkelte kan fullføre den sluttkompetansen hen er tatt inn på, slik at de fullfører. Den utvidede retten vil åpne for nye muligheter for tilpasning, også for målgruppene som i dag benytter lærekandidatordningen.

Uklare kriterier for hvem som er aktuell for ordningen, gir en risiko for at elever som har mulighet til å fullføre med fag- eller svennebrev, likevel blir veiledet inn i lærekandidatordningen. På den andre siden oppstår det også en risiko for at ikke alle som trenger et slikt tilbud, faktisk får det. For de fleste elever og voksne vil opplæring frem mot fagbrev gjennomføres innenfor ulike opplæringsmodeller tilpasset ulike målgrupper, med samme mål om fag- eller svennebrev. Samtidig har elever ulike forutsetninger, både med tanke på tilretteleggingsbehov og slutt mål, og yrkesfagene skal ha plass til mangfoldet blant ungdom og voksne. Alle ungdommer skal få tilbud om opplæring som gir faglig utvikling og et grunnlag for deltakelse i samfunn og arbeidsliv. Mange elever og voksne med stort tilretteleggingsbehov i videregående opplæring – spesielt de med utviklingshemming – får ikke et tilbud som gir et tilstrekkelig grunnlag for videre utdanning eller arbeidsliv. En tydeliggjøring av målgruppen for lærekandidatordningen kan bidra til at flere elever enn i dag får et tilbud gjennom ordningen.

Dilemmaer ved tydeliggjøring av målgruppen

Samtidig som målgruppen for lærekandidatordningen tydeliggjøres, skal dette ikke begrense opplæringstilbudet for ungdom og voksne eller deres mulighet til å gjennomføre et ordinært løp. Inkludering, likeverd og tilpasset opplæring er bærende prinsipper i norsk skole. Elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, har rett på individuell tilrettelegging. Det er tilrettelegging av opplæringen, innholdet i opplæringen (kompetansemål), metoder, organisering og forhold knyttet til eleven som vurderes. Forhold knyttet til eleven kan handle om mestring- og funksjonsnivå, læreforutsetninger og utviklingsmuligheter, og det er ikke diagnoser som verken er førende eller et krav for hvem som har rett til individuell tilrettelegging.

En tydeliggjøring kan også innskrenke fylkeskommunens handlingsrom for å organisere utdanningstilbud for elever. En for rigid definisjon kan ekskludere elever som kunne hatt nytte av ordningen, der elever med uklare eller udokumenterte utfordringer, som også kan nyttiggjøre seg ordningen, faller utenfor. En tydeliggjøring kan bidra til stigmatisering av ungdom og voksne, samt påvirke forventningene i arbeidslivet til lærekandidater og dem med oppnådd kompetansebevis.

I dialogen vår med fylkeskommunen har tydeliggjøring av målgruppen ikke handler om å innføre en helt ensartet nasjonal modell, men om å etablere en felles forståelse for hvilke elever og voksne som er aktuelle for ordningen. Målet er at elevene og de voksne skal få et likeverdig

tilbud, samtidig som fylkeskommunene beholder muligheten til å tilpasse ordningen til både lokale forhold og individuelle behov.

Spørsmål til de faglige rådene

Formålet med lærekandidatordningen er at voksne og ungdommer skal få et kompetansebevis som retter seg mot et reelt behov i arbeidslivet og gir grunnlag for varig arbeid. Ved siden av å tydeliggjøre målgruppen for ordningen skal ordningen bidra til en god overgang mellom skole og arbeidsliv. Hos alle fylkeskommunene er et kriterium at det må være en grad av verdiskapning hos lærekandidaten i læretiden for at vedkommende skal være aktuell for et lærekandidatløp. Udir sin statistikk over sysselsetting viser at i overkant av 60% av dem med oppnådd kompetansebevis får en tilknytning til arbeidslivet etter oppnådd kompetansebevis, der de resterende står utenfor arbeid og/eller utdanning.

Vi ber de faglige rådene vurdere følgende spørsmål:

1. Kjennskap til lærekandidatordningen

- Kjenner lærebedriftene innenfor deres fagområder og bransjer til lærekandidatordningen?
- Hvordan oppfattes formålet med lærekandidatordningen hos lærebedrifter og arbeidsgivere i deres bransjer?
- Hvilke fordeler og ulemper ser dere ved en tydeliggjøring av målgruppen?

2. Lærekandidatordningen som rekrutteringsvei

- I hvilken grad ser dere bransjer lærekandidatordningen som ordning for å rekruttere kompetanse?
- Hvilke barrierer finnes i deres bransje for å få læreplass og relevant arbeid etter oppnådd kompetansebevis?

3. Tilskudd til opplæring av lærlinger, praksisbrev, kandidater og lærekandidater med særskilte behov er del av rammetilskuddet til fylkeskommunen fra 1. januar 2020. Tilskuddet skal brukes til å gi lærlinger og lærekandidater med særskilte behov muligheten til å oppnå en fagutdanning eller deler av en fagutdanning

- Hva er deres erfaring med bruken av tilskuddsordningen for lærekandidater innenfor deres fagområder?

4. Behov for støtte

- Hvilken støtte og veiledning har lærebedrifter behov for å kunne ta inn flere lærekandidater i opplæring i bedrift?

Vedlegg:

- Antall oppnådde kompetansebevis

Frist for tilbakemelding 9.mai og kontaktperson for saken Eirik.Bertelsen@udir.no og Hilde.Tvedt.Ryen@udir.no

Innspill og diskusjon fra møtet:

1. Kjennskap til lære kandidatordningen

- Kjenner lærebedriftene innenfor deres fagområder og bransjer til lære kandidatordningen?
 - Baker og konditor, kokk og servitør: Ja, rimelig godt kjent, men mange henvendelser går til samarbeidsorgan og via NAV. Det er mange ordninger, så det er nok ikke alle som er like godt kjent med ordningen. Enkelte kandidater kunne hatt forutsetninger for andre ordninger.
 - Matindustrien: mindre kjent, mulig det går via andre instanser. Litt tilfeldig.
 - Hotell- og restaurant: veldig blandet kunnskap. Mange bedrifter har veldig lite innsikt i denne ordningen, og også lærlingordningen. Erfaringer at det er hjørnesteinsbedrifter og store konserner som er kjent med opplæringsordningene, veldig mange der det ligger et ubrukt potensial.
 - Øvrig innspill om at fylkeskommunene har stort handlingsrom, og det enkelte fylkes geografi og demografi spiller inn i hvordan lære kandidatordningen i dag er utformet. Det er derfor formålstjenlig at ordningen utvikles i henhold til disse forutsetningene.
- Hvordan oppfattes formålet med lære kandidatordningen hos lærebedrifter og arbeidsgivere i deres bransjer?
 - Utfordringer knyttet til de som starter et ordinært opplæringsløp som burde ha f.eks. benyttet seg av LKO, det er vanskelig å gjøre en endring underveis i opplæringsløpet.
- Hvilke fordeler og ulemper ser dere ved en tydeliggjøring av målgruppen?
 - Fordel: at ordningen benyttes mer etter intensjon, og gir flere fordeler for kandidat og bedrift. Vil mulig kunne synliggjøre ordningen mer for aktuelle lærebedrifter
 - Ordningen fungerer godt, men det er veldig ressurskrevende. Litt vagt hvem som omfattes.
 - Fordel om at det blir tydeligere hvilke som skal og hvilke som *ikke* skal inn i ordningen.

2. Lære kandidatordningen som rekrutteringsvei

- I hvilken grad ser dere bransjer lære kandidatordningen som ordning for å rekruttere kompetanse?
 - Det kunne vært en fordel med mer oppmerksomhet av den oppnådde kompetansen de får med kompetansebevis og får en sluttkompetanse
- Hvilke barrierer finnes i deres bransje for å få lære plass og relevant arbeid etter oppnådd kompetansebevis?
 - Kan være veldig ressurskrevende for bedriften, vanskelig å rekruttere jevnt, fordi bedriftene kan ha behov for 'pause' mellom kandidater.
 - Hvis man må forholde seg til veldig mange aktører og offentlige instanser, kan det bli for krevende
 - Med mange forskjellige kandidattyper, kan ordningen og hvordan de kan oppnå relevant arbeid etter oppnådd kompetanse bli vanskelig å forstå – dette gjelder flere ordninger enn kun denne.

3. Tilskudd til opplæring av lærlinger, praksisbrev, kandidater og lære kandidater med særskilte behov er del av rammetilskuddet til fylkeskommunen fra 1. januar 2020. Tilskuddet skal brukes til å gi lærlinger og lære kandidater med særskilte behov muligheten til å oppnå en fagutdanning eller deler av en fagutdanning

- Hva er deres erfaring med bruken av tilskuddsordningen for lære kandidater innenfor deres fagområder?
 - Noe usikkerheter rundt om man som potensiell lærebedrift kommer til å motta tilskuddet (det blir ikke avklart før lærekontrakten tegnes), dette er et mulig hinder
 - Erfaring gjennom arbeid med ordningen i flere år, viser at disse elevene/kandidatene er en meget sammensatt gruppe med ulike behov. Dette krever skreddersydde løp som gir rom for utviklingsmuligheter og en opplevelse av tilhørighet og mestring. Tilskuddsordningen muliggjør at også elever som krever mye oppfølging skal få mulighet for et tilbud som de kan oppleve trygghet i og mestre arbeidsoppgaver som er hentet fra læreplanen i faget de har tegnet kontrakt i. Erfaringen er at summen som ble lagt i det fylkeskommunale rammetilskuddet i 2020 alene ikke er tilstrekkelig for å gi et godt tilbud og at det er behov for å styrke ordningen.

4. Behov for støtte

- Hvilken støtte og veiledning har lærebedrifter behov for å kunne ta inn flere lære kandidater i opplæring i bedrift?
 - Mer informasjon om denne ordningen og andre ordninger. Mange erfarer at det er vanskelig å orientere seg og finne beste løsning for kandidater og bedrifter.

Vedtak:

Svarene som fremkom av diskusjonen sendes til saksbehandler som svar på oppdraget.

Tabell 1Antall oppnådde kompetansebevis

År	Alle	Bygg- og anleggsteknikk	Design og håndverk	Elektro og datateknologi	Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign	Helse- og oppvekstfag	Håndverk, design og produktutvikling	Informasjonsteknologi og medieproduksjon	Naturbruk	Restaurant- og matfag	Salg, service og reiseliv	Service og samferdsel	Teknologi- og industri
2023-24	673	132	17	5	9	76	5	21	28	102	61	75	142
2022-23	716	133	35	4	2	97	2	2	43	107	3	189	99
2021-22	650	106	28	1	-	105	-	-	35	92	-	193	90
2020-21	671	109	17	3	-	98	-	-	47	91	-	203	102

Pause og lunsj

5/1/2025 Modulstrukturert opplæring – kompetansepakker

Bakgrunn for saken

Fra august 2024 tilbys 13 lærefag som moduler for voksne i videregående opplæring som et nytt opplæringsløp. Det gjelder følgende lærefag: Betongfaget, helsearbeiderfaget, fiske og fangst, logistikkfaget, produksjonsteknikkfaget, gjenvinningsfaget, snekkerfaget med fordypningsområde, renholdsoperatørfaget, rørleggerfaget, maler- og overflateteknikkfaget, salgsfaget, kokkfaget og ernæringskokkfaget.

Modulstrukturert opplæring innebærer at opplæringen blir bedre tilpasset voksnes behov, utgangspunkt og livssituasjon, slik at det blir enklere å veksle mellom opplæring, arbeid og andre forpliktelser.

Som en del av oppfølgingen av Kunnskapsdepartementets oppdrag 2022-024 *Oppfølging av fullføringsreformen – modulstrukturering av opplæring for voksne* har Utdanningsdirektoratet vurdert behovet for særlige tiltak for å sikre en god implementering av en ny ordning, blant annet utvikling av kompetansepakker og annet informasjons- og veiledningsmateriell.

Universitetet i Innlandet har fått i oppdrag å utvide den eksisterende kompetansepakken [Nye læreplaner for bedrifter](#) til å inkludere støtteressurser for modulstrukturerte læreplaner. De startet arbeidet i mars i år og skal ferdigstille det i desember 2025/januar 2026. Det er viktig at arbeidslivets parter involveres i arbeidet underveis slik at ressursen treffer målgruppene.

Spørsmål til faglig råd

I rådsmøtet vil Udir kort presentere status i arbeidet, for så å be om en tilbakemelding på hvordan og/eller om rådet ønsker å bli involvert i arbeidet med å utvikle denne støtteressursen.

Forslag til involvering:

- 1-2 representanter velges ut til å delta fra april/mai til november/desember 2025.
- Representantene deltar på en workshop i april/mai, arrangeres av INN
- Udir og INN arrangerer 1-2 fellesmøter med representanter fra de faglige rådene som ønsker å delta

Frist

25. april til marianne.farstad-jensen@udir.no

Vedtak:

Henrik Hamborg går inn for FRRM og Trond Urkegjærde som vara. Rådet ønsker å være orientert i prosessen.

6/1/2025 Strategi for digital kompetanse og infrastruktur

Handlingsplaner som ivaretar ambisjoner og behov i fag- og yrkesopplæringen

Bakgrunn for saken

Udir viser til sak til de faglige rådene i oktober i fjor om arbeidet med oppfølging av [Strategien for digital kompetanse og infrastruktur \(SDKI\)](#). I strategien er følgende to tiltak spesielt rettet mot fag- og yrkesopplæringen, begge prioritert:

«Regjeringen vil

- *Utvikle en handlingsplan for digital kompetanse og infrastruktur for fag- og yrkesopplæringen med forankring i samstyringsmodellen og partssamarbeidet.*
- *Bidra til å videreutvikle ordninger som gir elever i fag- og yrkesopplæringen og aktuelle studieforberevende utdanningsprogrammer tilgang til teknologi og utstyr som benyttes i arbeidslivet.»*

Arbeidsgruppa fra de faglige rådene

Arbeidsgruppa som ble etablert på tvers av de faglige rådene bidratt til arbeidet i Udir med å identifisere *særskilte behov, utfordringer og forslag til punkter for oppfølging/handling* i det videre arbeidet med handlingsplaner. Arbeidsgruppa har bygget videre på innspillene fra de faglige rådene fra i fjor høst. Arbeidsgruppa har hatt to møter og spilt inn skriftlig i felles dokument underveis i prosessen.

Se vedlegg 1.

Workshop 23.april om fag- og yrkesopplæring

I prosessen videre er det lagt inn, og invitert til, en workshop for AU i de faglige rådene og arbeidsgruppa for å jobbe videre med innspillene til arbeidet med handlingsplanene som skal utarbeides under strategien. Ambisjonen er at vi bygger videre på grunnlaget vi har pr nå om fag- og yrkesopplæring, og legger opp til en prosess hvor vi kan komme fram til ambisjoner og handlingspunkter, på kort og lengre sikt. Vi jobber med programmet for workshop, men det er vurdert å jobbe med innspill fra fag- og yrkesopplæring til [Forskningsprogram for digitalisering og digital kompetanse](#) som er etablert i Udir. Det legges opp til å jobbe videre med temaene som notatet fra arbeidsgruppa løfter fram som særlig viktige for fag- og yrkesopplæringen framover.

Om arbeidsdokumentet så langt

Arbeidsgruppa for handlingsplanen har utarbeidet et dokument som skisserer opp hvilke utfordringsbilder som bør adresseres innen fag- og yrkesopplæringen. Arbeidsdokumentet er delt inn i områdene

- Digital kompetanse
- Digital infrastruktur
- Utstyr
- Informasjonssikkerhet og personvern

- Behov for kunnskapsinnhenting / forskning

Under hvert av områdene har vi lagt inn relevante tiltak fra strategien. Arbeidsgruppa har utdypet flere av tiltakene med utfordringsbilder og forslag til handlingspunkter tilknyttet fag- og yrkesopplæringen; se kursiv skrift. Tiltak som ikke er spesielt kommentert opp mot fag- og yrkesopplæringen til nå, er listet opp på slutten av hvert av områdene.

Spørsmål til faglig råd

Vi ønsker at dere bruker rådsmøtene til å behandle arbeidsdokumentet og utdype dette ytterligere med temaer og utfordringsbilder som er spesifikke for de enkelte utdanningsprogrammene.

Noen støttespørsmål til gjennomgangen av dokumentet;

- Er utfordringene og forslagene til handlingspunkter dekkende for fag- og yrkesopplæringen i stort?
- Er det tiltak som ikke er kommentert til nå som bør utdypes?
- Er det noen av temaene som rådet ønsker å forsterke eller utdype i lys av utdanningsprogrammet?
- Er det noe som ikke er tatt inn og som er spesifikt for utdanningsprogrammet som Udir må ta med videre?

Innspillene kan skrives direkte inn i dokumentet; bruk gjerne en egen skriftfarge (ikke svart).

Frist

For å få med innspillene fra hvert av de faglige rådene videre i arbeidet i workshop 23. april, er det en stor fordel hvis rådenes kommentarer og innspill til det vedlagte arbeidsdokumentet kan sendes Udir så raskt som mulig etter rådsmøtene. Vi behandler innspillene som foreløpige.

Siste frist er satt til tirsdag 22. april. Sendes til Jorunn.Teien.Leegaard@udir.no

Vedtak:

Arbeidsgruppa har overordnet hensyntatt innspill fra utviklingsredegjørelsen til FRRM. Rådet stiller seg bak det skisserte utfordringsbildet og mener handlingspunktene er dekkende i denne perioden av prosessen.

Vedlegg

- Utdrag fra FRRMs utviklingsredegjørelse:
 - Anbefalinger til teknologisk utvikling: Kompetanseheving av lærere på digitale verktøy og ny teknologi. Yrkesfaglærere, instruktører og faglig ledere bør ha fokus på å holde seg oppdatert, og det bør legges bedre til rette av fylkeskommunene. Yrkesfaglærer 2 og hospitering er gode tilbud på kompetansehevingstiltak. Det kan med fordel tilbys flere, sammen med tilbud rettet mer mot instruktører og faglige ledere. Det bør også sikres gode tilbud for lærere innen digitale verktøy og nye teknologier, slik at de kan ta i bruk

verktøy og utstyr som eleven kommer til å møte i læretiden på en god måte. Skolene må ha nødvendig utstyr til å gi relevant opplæring til eleven, og lærerne må ha tilstrekkelig kompetanse. Myndighetene bør være spesielt oppmerksom på kunstig intelligens, og hvilke muligheter som vokser frem av analyse og optimalisering i ny teknologi og digitale verktøy. Rådet anbefaler myndighetene å være forberedt på endringsbehov, slik at det er mulig å omstille seg raskt.

- [Notat fra arbeidsgruppa fra de faglige rådene](#)
- [Strategi for digital kompetanse og infrastruktur](#)

7/1/2025 Oppfølging av utviklingsredegjørelsene

Bakgrunn for saken

Vi viser til de faglige rådenes leveranse av utviklingsredegjørelsene for oppnevningsperioden 2021 – 2025. Rapportene gir innblikk i utviklingen og endringer i bransjer og sektorer, og utgjør en viktig del av utdanningsmyndighetenes kunnskapsgrunnlag for å sikre samsvar mellom de yrkesfaglige utdanningstilbudene og samfunnets og arbeidslivets behov for kompetanse.

I etterkant av leveransen har Udir lest redegjørelsene både isolert (hver for seg) og med et sammenliknende blikk. Vi har også skrevet en egen rapport som gir et innblikk i utviklingsredegjørelsene. Rapporten tar spesielt for seg temaer som er gjennomgående på tvers av flere utdanningsprogram.

Noen hovedfunn fra utviklingsredegjørelsene

- Det samlede inntrykket er at læreplanverket som ble etablert med fagfornyelsen fungerer godt og er robust for endringer i bransjer og sektorer.
- Det er likevel flere innspill både til konkrete endringer og forslag om gjennomganger for å vurdere endringsbehov.
- Sirkulærøkonomi er et viktig område for alle yrkesfaglige utdanningsprogrammer i tiden fremover. Bærekraftige materialer, gjenbruk og reparasjon er trukket frem som kompetanseområder det vil bli økt behov for.
- Kunstig intelligens (KI) er et selvsagt tema for alle yrkesfagene.
- Innen teknologisk utvikling er det i noen bransjer høy grad av robotisering og bruk av sensor- og sporingsteknologi, mens andre sektorer er mer preget av digitale verktøy og plattformer.
- Det er flere overlappende utviklingstrekk på tvers av bransjer og sektorer, og dermed også overlappende kompetansebehov i utdanningsprogrammene.
- Faggrenseutfordringer mellom utdanningsprogrammene fordrer tverrfaglig kompetanse.

- Behov for tettere samarbeid mellom aktørene innen yrkesfag i videregående opplæring og høyere yrkesfaglig utdanning.
- For å sikre at elever og lærlinger har oppdatert kunnskap og kompetanse i tråd med læreplanene, er det et stort behov for målrettede etter- og videreutdanningstilbud til spesielt yrkesfaglærere, men også instruktører, faglige ledere og prøvenemnds-medlemmer.

Aktuelle prosesser, hvor utviklingsredegjørelsene inngår som kunnskapsgrunnlag

Redegjørelsene brukes som et kunnskapsgrunnlag i pågående arbeid både i faglige råd og hos utdanningsmyndighetene. P.t. brukes redegjørelsene inn i følgende arbeid:

- Smidig forvaltning av yrkesfaglig tilbudsstruktur og læreplaner.
- Utvikling av en handlingsplan for digital kompetanse og infrastruktur i fag- og yrkesopplæringen.
- Arbeidet med kompetanseutvikling i videregående opplæring, og ser det i sammenheng med deloppdrag 3 om helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling. Redegjørelsene er også formidlet til det nasjonale nettverket for fylkeskommunene i tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i fag- og yrkesopplæringen (dekomp-y).
- Kommende forskningsoppdrag om yrkesfaglig fordypning (YFF).

Endringsforslag innen læreplan og tilbudsstruktur

I flere av utviklingsredegjørelsene viser de faglige rådene til behov for å foreta endringer innen læreplaner og/eller tilbudsstrukturen. Når disse forslagene er nærmere konkretisert, kan de sendes inn til Udir via den digitale portalen for endringsforslag i fag- og yrkesopplæringen, se lenke under vedlegg.

Flere av endringsbehovene som nevnes i noen av utviklingsredegjørelsene synes å være under vurdering i rådet. Vi har dermed en åpen forespørsel til AUene i de faglige rådene der det foreligger slike sonderinger rundt endringsbehov, om å vurdere når og hvordan rådet skal jobbe videre med disse.

Vedlegg

- [Samarbeid med partane i arbeidslivet om fag- og yrkesopplæringa | udir.no](#)
På denne siden finner dere de 10 redegjørelsene og Udirs rapport.
- [Foreslå endring i yrkesfaglige utdanningsprogram | udir.no](#)

Vedtak:

Rådet overleverer redegjørelsene til neste råd, med de anbefalingene som er lagt der.

8/1/2025 Statistikk

Fagansvarlig presenterer statistikk på udir.no

Udir har publisert [Fakta om fagopplæringa 2024](#), som inneholder statistikk om:

- Søkere på læreplass og nye lærekontraktar
- Gjennomføring av læretida
- Oppnådde fag- og sveinebrev
- Sysselsetjing av nyutdanna fagarbeidarar

Se under hver overskrift for å se de ulike statistikkene.

Vedtak:

Saken tas til orientering, følges eventuelt opp av rådet senere

9/1/2025 Orienteringssaker

Ingen saker til orientering

10/1/2025 Eventuelt

- 'Smak deg frem'-kampanjen vant EM gull i kommunikasjon i desember, og er i VM finalen i London
- Dato for rådsmøte til juni flyttes fra 10. juni til 16. juni